ՍԻՐԻԱԿԱՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ ՀԱՐԿԱԴԻՐ ՏԵՂԱՀԱՆՎԱԾ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ 2018-2022 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1. **ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ. 3**
2. **ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԱՌԿԱ ՎԻՃԱԿԸ, ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐԸ. 7**

III. ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ԳՈԾԸՆԹԱՑՈՒՄ ԱՌԿԱ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ, ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐ ՊԱՀԱՆՋՈՂ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ. 14

1. 1. Երկարաժամկետ բնակարանային ապահովման խնդիրը. 15
2. 2. Զբաղվածության և տնտեսական ինտեգրման խնդիրը. 17
3. 3. Առողջապահական խնդիրները. 20
4. 4. Կրթական խնդիրները. **21**
5. **IV. ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ. 22**
6. **ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄԸ ԵՎ ՀԵՏԱԳԱ ՁԱՐԳԱՑՈՒՄԸ 25**
7. **ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄԸ ԵՎ ԱՌԱՋԸՆԹԱՑԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ 26**

VII. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ. 27

VIII. ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ. 27

1. ***ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ***

1. Սիրիական հակամարտության հետևանքով հարկադիր տեղահանված և Հայաստանում պաշտպանություն հայցող անձանց ինտեգրման 2018-2022 թվականների ռազմավարությունը (այսուհետ՝ Ռազմավարություն) հիմնարար փաստաթուղթ է, որի գլխավոր նպատակը Սիրիական հակամարտության հետևանքով հարկադիր տեղահանված և Հայաստանում պաշտպանություն հայցող անձանց (այսուհետ՝ Տեղահանված անձինք) ինտեգրման գործընթացի արագացումն է:
2. Ռազմավարությունը մշակվել է այն գիտակցությամբ, որ Տեղահանված անձանց հասարակական լիարժեք ինտեգրումը՝ որպես շարունակական, երկարաժամկետ և բազմակողմանի՝ իրավական, սոցիալ-տնտեսական և մշակութային գործընթաց, դեռևս շարունակում է մնալ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական օրակարգի լրջագույն մարտահրավերներից մեկը, նկատի ունենալով ոչ միայն Տեղահանված անձանց ընդունելու, օթևան տրամադրելու, աջակցություն ցուցաբերելու, ինչպես նաև երկարաժամկետ ինտեգրման հեռանկարների հետ կապված հարցերը՝ այլև Սիրիայի հայկական համայնքի ապագան:
3. Ռազմավարությունն ամփոփ նկարագրում է Ռազմավարության մշակմանը նախորդած՝ Տեղահանված անձանց ինտեգրման գործընթացում արդեն իսկ առկա Հայաստանի Հանրապետության փորձը, ինտեգրման գործող համակարգը, իրականացվող քաղաքականության հիմնական կարգավորումները, ինտեգրման գործընթացում առկա խնդիրները, ձեռքբերումները և առաջիկա մարտահրավերները:
4. Ռազմավարությունը նախատեսում է մինչ օրս կիրառված՝ հրատապ (մարդասիրական) և ժամանակավոր լուծումներից անցում կատարել առավել կայուն և երկարաժամկետ (զարգացմանը միտված) լուծումների՝ ժամանակավորապես Հայաստան տեղափոխված, սակայն արդեն Հայաստանում նոր կյանք սկսելու, մշտական բնակություն հաստատելու, մշտական կարգավիճակ ստանալու, ինչպես նաև սեփական բիզնես հիմնելու ցանկություն հայտնած Տեղահանված անձանց համար շարունակելով ստեղծել սոցիալ-տնտեսական և հոգևոր-մշակութային ինտեգրման հեռանկարներ և առավել բավարար և երկարաժամկետ կենսապահովման պայմաններ:
5. Ինտեգրման գործընթացները և Տեղահանված անձանց ինտեգրմանը վերաբերող խնդիրների ծավալը և բնույթը պահանջում են բազմաթիվ մասնակիցների/դերակատարների՝ նախևառաջ՝ ՀՀ կառավարության, ՀՀ պետական այլ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության, ինչպես նաև միջազգային, բարեգործական, հասարակական և սփյուռքյան կազմակերպությունների ռեսուրսների, փորձի և ջանքերի համախմբում և շարունակական, փոխհամաձայնեցված և համակարգված գործակցություն: Իհարկե Հայաստանում ինտեգրման գործընթացի խթանման գործում ներգրավված մասնակիցների/դերակատարների թիվը վերջին տարիներին մեծացել է և (բացի մարդասիրական ոլորտի մասնակիցներից/դերակատարներից) ջանքերի միախմբման հարցում աճող հետաքրքրություն են ցուցաբերում նաև զարգացման ոլորտում գործող մասնակիցները/դերակատարները, այդուհանդերձ, միջազգային կառույցների՝ հատկապես միջազգային ֆինանսական հաստատությունների

ներգրավման պոտենցիալը դեռևս լիարժեք չի ուսումնասիրվել, չի օգտագործվել, ուստի և ՀՀ կառավարության կողմից ավելի մեծ ուշադրության է արժանի:

6. Ռազմավարությունը հետապնդում է Տեղահանված անձանց ինտեգրումը՝ որպես բազմակողմանի գործընթաց, և նպատակ ունի.

1) ապահովել այդ անձանց իրավունքների և շահերի լիարժեք պաշտպանությունը և հարգանքը Հայաստանի Հանրապետությունում,

2) ապահովել ՀՀ օրենսդրության և այլ կարգավորող փաստաթղթերի վերաբերյալ իրազեկվածությունը, սահմանված պահանջների կատարումը և հասարակական կարգի պահպանումը,

3) վերհանել և գնահատել առկա կարիքները և հիմնախնդիրները, իրականացնել դրանց լուծմանն ուղղված միջոցառումներ,

4) ցուցաբերել հնարավոր աջակցություն և երաշխավորել նրանց աճին նպաստող ինքնապահովման մակարդակ՝ շարունակելով ստեղծել կայուն և արժանապատիվ կենսապայմաններ՝ հայաստանյան հասարակության մեջ նրանց հաջող, լիարժեք և արագ ինտեգրման համար,

5) ստեղծել երկրի սոցիալ-տնտեսական կյանքում լիարժեքորեն ներդրում ունենալու հնարավորություններ՝ միևնույն ժամանակ առավելագույն կերպով օգտագործելով վերջիններիս ներուժը հայաստանյան հասարակության և երկրի սոցիալ-տնտեսական զարգացման գործում,

6) աջակցել երկարաժամկետ ինտեգրմանը և նպաստել տրամադրվող մարդասիրական արձագանքից դեպի առավել կայուն և երկարաժամկետ լուծումների սահուն անցմանը,

7) կատարելագործել հասարակական ինտեգրման գործող համակարգը՝ զարգացնելով և հզորացնելով ինտեգրման առկա ընթացակարգերը և մեխանիզմները, մշակելով նոր և առավել արդյունավետ ընթացակարգեր, մեխանիզմներ և լուծումներ, հզորացնել կարողությունները՝ ընդլայնելով ու խորացնելով ինտեգրման հարցերով առկա տեղական և միջազգային համագործակցությունը՝ այդ թվում ներգրավելով դեռևս չներգրավված մասնակիցների/գործընկերների՝ առկա սահմանափակ ռեսուրսների լավագույնս և արդյունավետ ձևով օգտագործման, բոլոր կողմերի փոխգործակցությունը խրախուսելու, ինչպես նաև բազմակողմանի նախաձեռնությունների համար միջոցների հավաքագրման նպատակով,

8) մշակել ՀՀ կառավարության և մյուս մասնակիցների/դերակատարների կողմից Հայաստանում իրականացվող աջակցության և ինտեգրման ծրագրերը, ինչպես նաև Տեղահանված անձանց մոտ առկա հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված միջոցառումները ճիշտ, ժամանակին և գրագետ լուսաբանման մեխանիզմներ:

7. Ռազմավարությամբ ակնկալվող վերջնարդյունքների հիմնական չափելի ցուցանիշ է Ռազմավարությամբ սահմանված առաջնահերթ միջամտություն և բարեփոխումներ պահանջող ոլորտների

կարգավորումը, ինչը կարող է առավելագույնս նպաստել Տեղահանված անձանց ինտեգրման գործընթացի արագացմանը Հայաստանում։

8. Ռազմավարության նպատակները, խնդիրներն ու հիմնական ուղղությունները նախանշվել են՝ հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության՝ Տեղահանված անձանց ինտեգրման գործընթացում անցած տարիների փորձը և արձանագրված առաջընթացը, ձեռքբերումները, ի հայտ եկած մարտահրավերները և հիմնախնդիրները, դրանց հաղթահարման առկա հնարավորությունները և կարգավորումները, ինչպես նաև սույն ռազմավարության նախագծի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության պետական այլ գերատեսչությունների՝ նախարարությունների, գործակալությունների և ծառայությունների, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի Փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի հայաստանյան գրասենյակի (UNHCR), Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ), «Գալուստ Կիլպէնկեան» հիմնարկութեան, Գերմանական միջազգային համագործակցության ընկերության (GIZ) և այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների ներկայացուցիչների և փորձագետների հետ նախնական հանդիպում-քննարկումների արդյունքում ստացված դիտողություններն ու առաջարկությունները։
9. Ռազմավարության կառուցվածքը համապատասխանում է ՀՀ կառավարության 2017թ. հոկտեմբերի 5-ի թիվ 42 արձանագրային որոշմամբ նման մակարդակի ռազմավարությունների համար սահմանված կառուցվածքին ներկայացվող պահանջներին։
10. Ռազմավարությունը մշակելիս հաշվի են առնվել՝ *ա)* 1995թ. հուլիսի 5-ի ՀՀ Սահմանադրության և ՀՀ Սահամանադրության 2005թ. նոյեմբերի 27-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 6-ի փոփոխություններով ամրագրված, *բ)* Ժնևի 1951թ. հուլիսի 28-ի «Փախստականների կարգավիճակի մասին» կոնվենցիայի և Ժնևի 1967թ. հոկտեմբերի 4-ի «Փախստականների կարգավիճակի մասին» արձանագրության, *գ)* Նյու Յորքի 1984թ. դեկտեմբերի 10-ի «Խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի ու պատժի դեմ» կոնվենցիայի, *դ)* Նյու Յորքի 1966թ. դեկտեմբերի 16-ի «Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրի, *ե)* Հռոմի 1950թ. նոյեմբերի 4-ի «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիայի, *զ)* ««Փախստականների և ապաստանի մասին» ՀՀ օրենքի, *է)* «ՀՀ քաղաքացիության մասին» ՀՀ օրենքի, *ը)* «Օտարերկրացիների մասին» ՀՀ օրենքի, *թ)* Հայաստանի Հանրապետության 2007թ. ազգային անվտանգության ռազմավարության, *ժ)* ՀՀ կառավարության 2009թ. օգոստոսի 20-ի նիստի N-34 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած՝ «Հայաստան-Սփյուռք գործակցության զարգացման հայեցակարգի», *ժա)* ՀՀ կառավարության 2010թ. դեկտեմբերի 9-ի նիստի N48 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած՝ «Հայրենադարձության գործընթացի կազմակերպման հայեցակարգի», *ժբ)* ՀՀ կառավարության 2016թ. հուլիսի 21-ի նիստի N28 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում փախստական ճանաչված և ապաստան ստացած անձանց, ինչպես նաև երկարաժամկետ միգրանտների ինտեգրման քաղաքականության հայեցակարգի», *ժգ)* ՀՀ

կառավարության 2017թ. մարտի 23-ի N13 որոշմամբ ընդունված՝ «Հայաստանի Հանրապետության միգրացիայի քաղաքականության 2017-2021 թվականների ռազմավարության» և ՀՀ կառավարության 2017թ. օգոստոսի 31-ի նիստի N 37 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած՝ «Հայաստանի Հանրապետության միգրացիայի քաղաքականության 2017-2021 թվականների ռազմավարության արդյունավետ իրականացումն ապահովող միջոցառումների ծրագրի», *ժդ)* ՀՀ կառավարության 2017թ. մայիսի 4-ի N 483-Ն որոշմամբ հաստատված՝
«Մարդու իրավունքների պաշտպանության ազգային ռազմավարությունից բխող 2017-2019
թվականների գործողությունների ծրագրի», *ժե)* 2015թ. հուլիսի 31-ի «Հայաստան-ՄԱԿ զարգացման աջակցության 2016-2020 ծրագրի», *ժզ)* «Հայկական սփյուռքի հետ Հայաստանի Հանրապետության կառավարման համակարգում միասնական քաղաքականության իրականացման մասին» ՀՀ Նախագահի՝ 2013թ. հոկտեմբերի 22-ի ՆՀ-277-Ն հրամանագրի, *ժէ)* «Սիրիահայերի հիմնախնդիրները համակարգող միջգերատեսչական հանձնաժողով ստեղծելու մասին» ՀՀ վարչապետի 2013թ. հունվարի 14-ի N9-Ա որոշմամբ սահմանված դրույթները, ինչպես նաև մարդու իրավունքներին վերաբերող միջազգային և ներքին այլ իրավական ակտերը և նորմերը:

11. Ռազմավարության հիմքում դրված է ՀՀ Սահմանադրության այն սկզբունքը, որի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետությունը հայկական սփյուռքի հետ իրականացնում է համակողմանի կապերի զարգացմանը և հայապահպանմանն ուղղված քաղաքականություն, նպաստում է հայրենադարձությանը, իսկ մյուս կողմից արձանագրվում է, որ ՀՀ-ում ապաստան հայցողների և փախստականների իրավունքներն առավելագույնս ներդաշնակեցվել են միջազգային, մասնավորապես՝ եվրոպական չափանիշներին:
12. Ռազմավարությունն ամրագրում է Տեղահանված անձանց օգնելու և նրանց ինտեգրումը Հայաստանում դյուրացնելու ուղղությամբ նախորդ ժամանակահատվածում ՀՀ կառավարության կողմից գործադրված էական ջանքերը և նշանակալի ներդրումը Սիրիական հակամարտության հետևանքով ծագած միգրացիոն ճգնաժամով պայմանավորված միջազգային բեռի թեթևացման գործում՝ միևնույն ժամանակ սահմանելով ինտեգրման գործող համակարգի կատարելագործմանն ուղղված և առաջնահերթ միջամտություն և բարեփոխումներ պահանջող ոլորտները, որոնց արձագանքելու համար ՀՀ կառավարությունը կողջունի ցանկացած միջազգային աջակցություն և օգնություն:
13. Որպես նպատակային (շահառու) խմբեր վերաբերելով Տեղահանված անձանց ինտեգրման խնդիրներին՝ Ռազմավարությունը տարածվում է ինչպես ներկայումս ՀՀ տարածքում գտնվող Տեղահանված անձանց, այնպես էլ ապագայում Սիրիայից (այլ երկրներից) ՀՀ հնարավոր տեղափոխվողների ինտեգրման խնդիրների վրա:
14. Տեղահանված անձանց ընդունումը և ինտեգրման գործընթացը սկսվում է Հայաստանի Հանրապետություն ժամանելու (ՀՀ տարածք մուտք գործելու) առաջին իսկ պահից, և այդ գործընթացը հիմնվում է ինտեգրման գործող համակարգի, առկա կարգավորումների և տեղի հասարակության՝ տեղահանված բնակչությանը հյուրընկալելու

փորձառության վրա։

15. Ռազմավարությունը նախատեսում է արագացնել Տեղահանված անձանց՝ դեռևս 2012 թվականին սկսված առաջնային մարդասիրական աջակցության և ինտեգրման (զարգացմանը միտված) գործընթացը և ամբողջովին ավարտել այն 2022 թվականի վերջին։
16. ՀՀ կառավարության կողմից Ռազմավարության հաստատմանը հաջորդելու է դրանում նախանշված նպատակների և ուղենիշերի իրագործման կոնկրետ միջոցառումները, ձեռնարկվելիք գործողությունները, դրանց արդյունքները և ժամկետները մանրամասն նկարագրող Գործողությունների ազգային ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) կազմումը՝ Տեղահանված անձանց ինտեգրման գործընթացն արագացնելու և Ռազմավարությամբ սահմանված ժամկետներում դրա արդյունավետ և պատշաճ իրականացումն ապահովելու նպատակով։
17. Ծրագիրը համակարգված կերպով և Ռազմավարությունում սահմանված առաջնահերթությունների հիման վրա ուրվագծելու է ՀՀ կառավարության, ՀՀ պետական այլ մարմինների, ինչպես նաև այլ ներգրավված միջազգային, բարեգործական, հասարակական և սփյուռքյան կազմակերպությունների կողմից իրականացվող կամ նախատեսվող միջոցառումները, ծրագրերը, նախագծերը և այլ գործողությունները, որոնք ուղղված են Ռազմավարության հիմնարար դրույթների լիարժեք կատարմանը: Ծրագիրը նաև պետք է սահմանի Ռազմավարության արդյունավետ իրագործումն ապահովող միջոցառումների և գործողությունների իրականացման ժամանակացույցը, կոնկրետ ոլորտում իրականացվելիք միջոցառման կատարման համար պատասխանատու մարմիններին (այդ թվում՝ համակատարողներին), յուրաքանչյուր միջոցառման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների ակնկալվող աղբյուրները, իրականացվելիք միջոցառումների արդյունավետության ստուգման չափանիշները և միջոցառումների իրականացմամբ ակնկալվող վերջնական արդյունքների չափելի ցուցանիշները:
18. Ի լրումն սեփական ջանքերի՝ ՀՀ կառավարությունը խրախուսում է (հրապարակայնության և թափանցիկության սկզբունքներ) միջազգային կազմակերպություններին, միջազգային ֆինանսական հաստատություններին, տեղական հասարակական կազմակերպություններին, բարեգործական և սփյուռքյան կազմակերպություններին ներգրավվել՝ յուրաքանչյուրն իր իրավասության շրջանակում, Ռազմավարության և դրա նպատակների իրականացման գործընթացում:
19. Ռազմավարությունը նախատեսում է համապատասխան շահագրգիռ կազմակերպություններին իրենց հնարավորությունների շրջանակներում պատշաճ կերպով Ծրագրում ներառել և ձևակերպել իրենց գործունեությանը վերաբերող դրույթներ (հրապարակայնության և թափանցիկության սկզբունքներ):
20. Ռազմավարությունը մշակվել է ՀՀ սփյուռքի նախարարության կողմից՝ ՀՀ կառավարության առաջադրանքով և «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան աջակցությամբ:
21. Կարևորելով Տեղահանված անձանց և ընդունող քաղաքացիական հասարակության բոլոր հատվածների ձայնը լսելի դարձնելու հանգամանքը, ինչպես նաև կանանց, տղամարդկանց, երեխաների, երիտասարդների, տարեցների նկատմամբ պատշաճ վերաբերմունքը և

վերջիններիս կարիքների հանդեպ ուշադրության անհրաժեշտությունը՝ Ռազմավարության մշակման սկզբնական փուլում ՀՀ սփյուռքի նախարարության կողմից քննարկումներ են իրականացվել «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ), ՄԱԿ-ի Փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի հայաստանյան գրասենյակի (UNHCR), Գերմանական միջազգային համագործակցության ընկերության (GIZ) հետ, ինչպես նաև վերջիններիս աջակցությամբ կազմակերպված թիրախային խմբերում, որոնց մասնակցել են Տեղահանված անձանց տարբեր խմբերի ներկայացուցիչներ։

II. ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԱՌԿԱ ՎԻՃԱԿԸ, ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

22. Մերձավոր Արևելքում ծավալվող իրադարձությունների հետևանքով Եվրոպայում ծագած միգրացիոն ճգնաժամը համարվում է ամենախոշորը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից ի վեր: ՄԱԿ ՓԳՀ տվյալներով՝ Սիրիայում 2011թ. մարտի 11-ին սկսված հակամարտության հետևանքով մահացել է մոտ կես միլիոն մարդ[1], ավելի քան 12 միլիոն մարդ լքել է իր տունը, որոնցից 5,5 միլիոնը դարձել են փախստական[2], իսկ 6,3 միլիոնը՝ ներքին տեղահանված[3]:
23. Թեև արդեն իսկ սկսվել են Սիրիայում խաղաղության վերականգնմանն ուղղված գործողություններ, գրանցվել են որոշ առաջխաղացումներ, սակայն դեռևս դժվար է կանխատեսումներ անել այն հարցի վերաբերյալ, թե որքան ժամանակ և ինչ ռեսուրսներ կպահանջվեն՝ բնականոն կյանքին վերադառնալու և պատերազմի հետևանքով կրած կորուստները վերականգնելու համար:
24. ՀՀ կառավարությունն անհանգստացած է Մերձավոր Արևելքում տիրող բարդ և անկայուն ռազմաքաղաքական իրադրությամբ, պարբերական, սակայն շարունակական միջպետական և տարածաշրջանային ճգնաժամերով, չլուծված երկարատև հակամարտություններով, ընթացիկ պատերազմներով ու ապահովության երաշխիքների բացակայությամբ, ինչպես նաև սոսկալի տնտեսական դժվարություններով։
25. Նկատի առնելով այն, որ հայոց պատմության ամենաողբերգական շրջանում՝ Հայոց ցեղասպանության հետևանքով, հարյուր հազարավոր հայեր աշխարհի այլ երկրների, հատկապես Մերձավոր և Միջին

Արևելքի այլ երկրների շարքում հանգրվան ու ապաստան են գտել նաև Սիրիայում՝ ՀՀ կառավարությունն առավել անհանգստացած է, որ Սիրիայում շարունակական հակամարտությամբ պայմանավորված՝ մարդիկ կրում են զրկանքներ, ապրում են ողբերգություն, և մտահոգված է դարեր շարունակ Սիրիայում ապրող և այդ երկրի մշակույթում իր ներդրումն ունեցող հայ համայնքի ճակատագրով ու ապագայով:

26. 2015թ.-ին բրիտանական «Դը Էկոնոմիստ» («The Economist») հեղինակավոր պարբերականն անդրադարձել էր սիրիացի փախստականների ճգնաժամի հարցին՝ ներկայացնելով մի աղյուսակ, որտեղ երկրները դասակարգվել էին՝ ըստ Սիրիայից ընդունած փախստականների թվի[4]: Ըստ այդմ՝ ընդունած սիրիացի փախստականների թվով Հայաստանը՝ որպես տարածաշրջանային ընդունող երկիր, իր բնակչության թվի համեմատ, Եվրոպայում երրորդ երկիրն է՝ զիջելով միայն Գերմանիային և Շվեդիային: Եվրոպական երկրների եռյակին հաջորդել են Նիդերլանդները, Բուլղարիան, Դանիան, Շվեյցարիան, Մեծ Բրիտանիան, Հունաստանը և Ֆրանսիան: Սիրիայի հարևան երկրներից ամենաշատ փախստականներ ընդունել է Թուրքիան, որին հաջորդում են Լիբանանը, Հորդանանը և Իրաքը: Մերձավոր Արևելքի հարուստ երկրները, այնպիսիք, ինչպիսիք են Իսրայելը, Սաուդյան Արաբիան, ԱՄԷ-ն, հրաժարվել են ընդունել ներգաղթյալներին: Ինչ վերաբերում է ԵՄ երկրներին, ապա Գերմանիան առաջին աչքի ընկնող արևմտյան երկիրն է, որը պատասխանատվություն է վերցրել հարյուր-հազարավոր ներգաղթյալների համար: Մինչդեռ այսօր ԵՄ-ն քայլեր է ձեռնարկում՝ Սիրիայից և Իրաքից փախստականների ներհոսքը կասեցնելու կամ գոնե նվազեցնելու ուղղությամբ: Ավելին, Եվրոպայի ամենախոշոր տնտեսությունը և 80 մլն բնակչություն ունեցող Գերմանիան Սիրիայից փախսատականների շարունակական հոսքերի պատճառով դժվարություններ է կրում: Այս տեսանկյունից, սակայն, ուշագրավ է Գերմանիայի տնտեսության և բնակչության թվաքանակի հետ անհամադրելի թվացող Հայաստանի Հանրապետության կողմից Տեղահանված անձանց նման հոսքերի ընդունումը՝ առավելապես ՀՀ կառավարության ջանքերով:
27. Թեև ՀՀ կառավարության համար ողջունելի է Տեղահանված անձանց ինտեգրման նպատակով Հայաստանին տրամադրված որոշակի միջազգային, մասնավորապես ՄԱԿ-ի խողովակներով ստացվող աջակցությունը, սակայն ՀՀ կառավարությունը կողջունի նաև ցանկացած այլ միջազգային աջակցություն, այդ թվում՝ Եվրամիությունից, քանի որ ի տարբերություն Լիբանանի, Թուրքիայի կամ Հորդանանի համար ԵՄ կողմից սահմանված պարտադիր քվոտաների՝ Հայաստանի Հանրապետությունը, բացառությամբ ԵՄ անդամ որոշ երկրների (Գերմանիա, Ավստրիա), Եվրամիության կառույցներից որևէ ուղղակի ֆինանսական աջակցություն չի ստացել՝ Տեղահանված անձանց ընդունելու և պատշաճ ինտեգրման գործընթաց ապահովելու համար:
28. ՀՀ սփյուռքի նախարարության տնօրինության տակ գտնվող տեղեկությունների համաձայն՝ ներկայումս *22-25 հազար* հայ շարունակում է բնակվել Սիրիայում, որոնք երկրում տիրող իրավիճակի բարդությունից կախված՝ մաս-մաս տեղափոխվում են Հայաստան:

29. Հայաստանի Հանրապետությունը 1999թ.-ից սկսած պաշտպանություն է տրամադրում միջազգային պաշտպանության կարիք ունեցող՝ այդ թվում նաև հայազգի օտարերկրյա քաղաքացիներին և քաղաքացիություն չունեցող անձանց: Իրաքյան ճգնաժամի պատճառով (սկսած 2002թ.-ից)՝ 1450, իսրայելա-լիբանանյան հակամարտության հետևանքով (2006թ.)՝ 650, վրաց-օսեթական հակամարտության հետևանքով (2008թ.)՝ 207, ռուս-ուկրաինական հակամարտության հետևանքով (սկսած 2014թ.-ից)՝ 255 անձինք ՀՀ-ում ստացել են փախստականի կարգավիճակ:
30. Սիրիական հակամարտության սկսվելուց ի վեր ավելի քան 22.000 մարդ, առավելապես ազգությամբ հայեր, ինչպես նաև արաբներ, քրդեր, ասորիներ տեղահանվել և պաշտպանություն են գտել Հայաստանում:
31. Հայաստանը մեկ բնակչի հաշվով ավելի մեծ թվով Տեղահանված անձանց է հյուրընկալել: Այսինքն Հայաստանը 1.000 բնակչի հաշվով մոտ 8 Տեղահանված անձ է հյուրընկալել: Համամասնորեն այդ ցուցանիշն ավելի բարձր է, քան Գերմանիայում, Շվեդիայում, ԱՄՆ-ում կամ Կանադայում: Որպես համեմատություն՝ մոտ 38 մլն. բնակչություն ունեցող Լեհաստանը, համաձայն ԵՄ կողմից սահմանված պարտադիր քվոտաների, պետք է տեղավորի ընդամենը 12 հազար փախստական:
32. ՀՀ կառավարությունը պարզեցված կարգով ՀՀ քաղաքացիություն է շնորհում սիրիահայերին՝ պատերազմական իրավիճակից փրկվելու, Սիրիայից Հայաստան տեղափոխվելու և Հայաստանում ինտեգրման գործընթացը հեշտացնելու նպատակով: Ըստ այդմ, 2012-2017թթ. ընթացքում շուրջ 19.500 սիրիահայ ստացել է ՀՀ քաղաքացիություն, իսկ 2000-ից ավելին ստացել է կացության կարգավիճակ: ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության Միգրացիոն պետական ծառայության տվյալներով՝ Սիրիական հակամարտության սկզբից ի վեր մոտ 1000 հոգի դիմել է ապաստան ստանալու հայցով, 747 հոգու շնորհվել է փախստականի կարգավիճակ: Սակայն, հաշվի առնելով, որ փախստականի կարգավիճակ ունեցողների մի մասը հետագայում ստացել է ՀՀ քաղաքացիություն կամ հրաժարվել է այդ կարգավիճակից՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31